

РЕШЕНИЕ

№ 20022

гр. София, 15.10.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 25 състав,
в публично заседание на 19.02.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Петкова

при участието на секретаря Мая Миланова, като разгледа дело номер **1388** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 - чл.178

Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на И. И. И., действащ със съгласието на родителя си И. А. И., срещу ЗАПОВЕД №486/20.01.2023г. на директора на 39^{-то} Средно училище (СУ) „П. Д.“. С оспорвания административен акт, на основание чл.259, ал.1, във вр. с чл.199, ал.1, т.1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), чл.58 от Наредбата за приобщаващото образование (Наредбата) и чл.56, ал.1, т.1г от Правилника за дейността на 39^{-то} СУ „П. Д.“, на И. И. И. – ученик в 8^а клас, е наложена санкция „забележка“, със срок до края на учебната 2022/2023г.

Жалбоподателят претендира за недействителност на оспорваната Заповед, като постановена в противоречие с материалноправните норми и при допуснати съществени нарушения на административнопроцесуалните правила. Твърди, че в нарушение на чл.199 ЗПУО, преди да бъде наложена спорната санкция не са били изчерпани останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация на ученика и за преодоляване на проблемното му поведение. Поддържа, че не е спазено изискването, преди налагане на съответната санкция, ученикът да бъде изслушан и/или писмено да обясни фактите и обстоятелствата, свързани с конкретното нарушение. Смята, че не е спазено изискването на чл.205, ал.2 ЗПУО и в заповедта не са посочени конкретни мотиви за нейното издаване, а само бланкетно се споменава – нарушения на Правилника за дейността на 39^{-то} СУ „П. Д.“. Изтъква, че за ученика И. има вписани в електронния дневник 12 броя похвали и че е завършил успешно първия

срок на учебната година с успех „Много добър“. Чрез процесуалния си представител адв. С. Т.-М. моли съда да отмени Заповед №486/20.01.2023г. Претендира да му бъдат възстановени сторените разноски за държавна такса. Доводи за незаконосъобразност на административния акт излага и в представени по делото писмени бележки по същество на спора, като посочва, че по делото са постъпили материали от училището, които нямат отношение към настоящото производство или са издадени с по-късна дата, за да обслужват други процедури.

Ответникът - ДИРЕКТОР на 39^{-то} СУ „П. Д.“, оспорва жалбата. Лично и чрез процесуалния си представител адв. Е. З. поддържа, че оспорваната Заповед е законосъобразен административен акт и не са налице сочените основания за отмяна. Твърди, че по делото има представени достатъчно по вид и обем доказателства, от които е видно, че са били спазени изискванията на Наредбата и на ЗПУО, които регламентират начина и процедурата, при които се налагат санкциите на учениците. Не претендира за разноски.

СЪДЪТ, след като обсъди доводите на страните и доказателствата събрани по делото, приема за установено от фактическа страна следното:

Не е спорно между страните и съдът приема за установено по делото, че през учебната 2022/2023г. жалбоподателят И. И. е бил ученик в 8^а клас в 39^{-то} СУ „П. Д.“.

С Доклад, вх. №1081/04.01.2023г. М. Е. – класен ръководител на 8^а клас, е сезирала директора на 39^{-то} СУ „П. Д.“ с предложение за налагане на санкция на ученика от 8^а клас И. И. за това, че, е получил повече от 3 дисциплинарни забележки – нарушение на Правилника за дейността на училището за периода от 15.09.2022г. до 03.01.2023г. (л.43). В Становище, относно предстоящото налагане на санкция, класният ръководител е посочила, че ученикът И. има трудности при спазване на правилата; допуснал е много забележки, свързани с дисциплината и отношението към околните, както и закъснения. Мотивите на становището са следните: ученикът И. трябва да свикне с правилата в училище, както и да подобри своето отношение към съучениците и учителите си, за да подобри и своя успех. От страна на госпожа Е. са предложени следните действия за предприемане – постоянна връзка с родител (осъществена е), постоянно наблюдение на поведението и индивидуални разговори (л.44).

На 05.01.2023г., на основание чл.204 ЗПУО и чл.64 от Наредбата, на родителя А. Ц. е било съобщено, че срещу ученика И. И. е открита процедура за налагане на санкция „забележка“, тъй като е допуснал следното нарушение: 14 броя забележки от които 8 за дисциплина, което е неизпълнение на задълженията на ученика по чл.199, ал.1, т.1 ЗПУО и чл.56, т.1г от Правилника за дейността на училището (Уведомление с изх.№267). Липсват данни за връчване на уведомлението. Саморъчно, в долната част на Уведомлението, е вписано, че има промяна в броя на направените забележки и че същото ще бъде подписано след направени корекции.

По делото е прието и съобщение №30/04.01.2023г. (л.46), подписано от класен ръководител и директор на училището, с което на родителя А. Ц. е съобщено, че до 04.01.2023г. ученикът И. И. е допуснал 14 забележки - 8 за дисциплина, като чрез съобщението е отправена молба до родителя да направи необходимото за редовно посещение на занятията.

Производството е приключило с постановяването на оспорваната Заповед.

За установяване на спорните факти по делото са приети относими писмени доказателства, които съдът ще обсъди при формирането на правните изводи:

Правилник за дейността на 39^{-то} СУ „П. Д.“ за учебната 2022/2023г. (л.13-42); извадки от електронния дневник Shkolo, касаещи процесния период; Копие от електронен дневник (л.133). Ирелевантни за настоящото производство са множеството представени по делото доказателства за извършени действия след издаване на оспорения административен акт – 20.01.2023г.

При така установените факти, съдът приема от правна страна следното:
Жалбата е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМА.

Подадена е в срок срещу индивидуален административен акт по смисъла на чл.21 АПК, с който пряко и непосредствено се засягат права на жалбоподателя и който подлежи на съдебен контрол за законосъобразност, съгласно приложимата норма на чл.205, ал.5 ЗПУО.

Разгледана по същество жалбата е ОСНОВАТЕЛНА.

Като взе предвид изложените от жалбоподателя оплаквания и извърши проверка на административния акт, на всички основания за законосъобразност, съдът достигна до следните изводи:

Заповед №486/20.01.2023г. е издадена от компетентен орган, в кръга на правомощията му, установени в чл.203, ал.1 ЗПУО.

Актът е в предписаната от закона форма и съдържа всички задължителни реквизити по чл.205, ал.2 ЗПУО - вида на санкцията, срока и мотивите за налагането ѝ.

При издаване на оспорваната Заповед обаче, са били допуснати нарушения на административнопроцесуалните правила, които съдът определя като съществени – водещи до отмяна на административния акт.

Редът и условията за налагане на санкции на учениците са регламентирани в ЗПУО – Глава девета, Раздел III, чл.199 – чл.207, в Глава трета от Наредбата за приобщаващото образование (чл.58 – чл.69) и в Раздел III от Правилника за дейността на 39^{-то} СУ „П. Д.“ (чл.55-63).

В случая за образуваното производство по налагане на санкцията са били уведомени родителите на детето в съответствие с чл.204, ал.1 ЗПУО, видно от Уведомление с изх. №267/05.01.2023г., в което има собственооръчно вписано възражение относно броя на забележките на ученика, както и съобразно вписаното в дневник Shkolo съобщение на л.152 по делото. Не са били спазени обаче, императивните разпоредби на чл.204, ал.3 и ал.4 ЗПУО, като липсват доказателства да е била осигурена възможност на ученика да даде писмени обяснения и да бъде лично изслушан във връзка с конкретното нарушение, както и на неговите родители да присъстват на изслушването и да изразят мнение. За нарушеното право на защита на жалбоподателя в хода на производството сочи и липсата на посочена дата за провеждане на изслушване на ученика в Уведомление с изх. №267/05.01.2023г. За да гарантира правата на ученика в процедурата по налагане на санкция за неизпълнение на задълженията по чл.199, ал.1 ЗПУО, отчитайки неговото ниво на психологическа и физическа зрялост, законодателят е създал процедурни гаранции, спазването на които обезпечават зачитането на правата на ученика и постановяването на законосъобразен акт. С оглед на това е безспорно, че нарушаването на административнопроизводствените правила, тогава, когато то е съществено, т.е. повлияло е или е могло да повлияе на съдържанието на акта, ако не беше допуснато, е основание да се направи извод за законосъобразност на оспорения акт. В производствата за налагане на санкция за допуснато от адресата на акта нарушение на

установени в нормативен акт правила, каквото е производство по налагане на санкция по чл.199, ал.1 ЗПУО, е безспорно, че изискването за изслушване на ученика, както и изискването за уведомяване на родителя са съществени предпоставки, които гарантират правата на ученика, поради което същото представлява основание за отмяна на административния акт по чл.146, т.3 АПК.

Съдът приема, че допуснатото съществено нарушение на административнопроцесуалните правила води и до неправилно приложение на материалноправните разпоредби на закона.

Съгласно чл.199, ал.1 ЗПУО за неизпълнение на задълженията, определени в този закон, в нормативните актове по неговото прилагане и в правилника за дейността на училището, след изчерпване на останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на учениците може да се налагат санкциите посочени в т.1 – т.5, сред които и „забележка“ (т.1). При налагането на всяка една от санкциите, органът дължи мотиви за направения избор като посочи причините, поради което смята, че предприетата санкция е най-подходяща за съответния ученик. В случая е избрана най-леката санкция, която е обвързана с разпоредбата на чл.56, ал.1, т.1г от Правилника за дейността на училището Тази разпоредба предвижда налагане на санкция „забележка“ при регистрирани над 3 забележки относно несериозно поведение и отношение в процеса на обучение. От друга страна, в мотивите на оспорената заповед се посочва, че санкцията се налага поради допуснато нарушение на Правилника за дейността на училището, без същото да е конкретизирано. В разпоредбата на чл.45, ал.1 от Правилника за дейността на училището са регламентирани задълженията на учениците, като напр. в т.4 е посочено да зачитат правата, честта и достойнството на другите, както и да не прилагат физическо и психическо насилие, а според т.11 – да не възпрепятстват със своето поведение и постъпки нормалното протичане на учебните часове. Непълното описание на фактическите основания за издаване на административния акт (бланкетно посочване, че е нарушен правилникът за дейността на училището) пречатства осъществяването на контрол за правилното прилагане на материалния закон от административния орган.

На следващо място, настоящият решаващ състав намира, че не е спазен редът за налагане на санкция, тъй като по делото не са представени доказателства за предприети мерки за въздействие върху поведението на ученика. От анализа на разпоредбата на чл.199 ЗПУО се установява, че задължителна предпоставка преди налагане на санкция на ученик е изчерпване на останалите механизми за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение. Целта на закона е не да се наложи санкция на всяка цена, а напротив, да се направи опит да бъде превъзпитано детето, за да разбере неправилността на допуснатата от него проява, като се въздейства за преустановяване на последващи подобни такива.

По делото липсват доказателства в случая да са били предприети действия за въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на ученика преди издаване на процесната заповед. В акта единствено са цитирани такива действия, но не са приложени доказателства за реалното им осъществяване. Не е представен нито план за работа с ученика, нито пък е ясно кога са провеждани консултации с психолог/педагогически съветник, какъв е интензитетът на тези срещи, нито какъв е напредъкът от тях. Не става ясно дали се е работило системно или е проведена единична среща, както и дали е постигнат и какъв е бил

резултатът от това. Т.е. няма достатъчно данни по делото дали са изчерпани всички мерки на въздействие върху вътрешната мотивация и за преодоляване на проблемното поведение на И., примерно изброени в чл.48, ал.1 от Правилника за дейността на училището. Същите дейности за въздействие върху вътрешната мотивация на детето, посредством които може да се овладее неговото проблемно поведение са посочени и в чл.45 от Наредбата. Установява се със събраните доказателства, че на ученика са били отправяни забележки за лошо поведение в час (виж копие от ел. дневник л.142-147). С тези забележки обаче не могат да се изчерпат всички методи за въздействие. Преди налагане на санкцията на И. И. не му е оказана обща подкрепа по чл.178, ал.1, т.12 ЗПУО, чрез дейности по превенция на насилието и за преодоляване на проблемното му поведение. От съпътстващите делото документи, съдът установява за предприети от учебното заведение действия за мотивация и преодоляване на проблемното поведение на И., но след като му е била наложена процесната санкция: доклади за осъществени дейности по разрешаване на възникнали конфликтни ситуации през 2024г. от психолога и педагогическия съветник на училището; доклад от 31.01.2024г. на заместник-директора по учебната дейност; за уговорени срещи между И. И. и педагогическия съветник; Протокол за проведена среща с ученика И. И. от 07.06.2023г. и др.

Всяко наказание се налага с две цели: да превъзпита нарушителя и да го приучи към спазване на установения ред, както и да въздейства възпиращо на останалите членове на общността. По никакъв начин не трябва да се омаловажава поведението на И., но също така задължително при работата с него следва да бъде запазена, развита и укрепена психиката му. Той трябва да бъде подпомогнат да осъзнае грешките си и за бъдеще да не допуска прояви на несериозно поведение и отношение в процеса на обучение.

Оспорената заповед не е съобразена и с основната цел на училищното образование - да осигури интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие и подкрепа на всяко дете и на всеки ученик в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му - чл.5, ал.1, т.1 ЗПУО. Санкциите за неспазване на правилата – съобразени с възрастта на учениците, са средство за постигане на целите на училищното образование. А всяко наказание се налага с две цели: частна превенция – да превъзпита нарушителя и да го приучи към спазването на определения ред, и обща (генерална) превенция – да въздейства възпиращо на останалите членове на общността. Училището е първата обществена среда, извън семейството, в която учениците се научават да спазват установените правила и се подготвят за живота си в обществото. Неоснователното и несправедливо наказание обаче руши авторитета на училището като институция и вместо да превъзпита ученика, постига обратния ефект. Несправедливото наказание травмира психиката на ученика и предизвиква негативни нагласи, с което неговото проблемно поведение не само няма да бъде преодоляно, но би могло да се задълбочи.

За пълнота на изложението, следва да се посочи, че санкциите се заличават с изтичане на срока, за който са наложени, като това се отбелязва в ученическата книжка и в личния картон на ученика.

По изложените доводи, съдът в решаващия състав приема, че Заповед №486/20.01.2023г. на директора на 39^{-то} СУ „П. Д.“ е незаконосъобразен административен акт – издаден при допуснати съществени процесуални нарушения, в нарушение на материалния закон и в несъответствие с целта на закона, поради което

подлежи на отмяна.

При този изход на спора и на основание чл.143, ал.1 АПК на жалбоподателя се дължат разноски в размер на 10 (десет) лева – заплатена държавна такса.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 АПК, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град, Второ отделение, 25^{-ти} състав,

РЕШИ

ОТМЕНЯ ЗАПОВЕД №486/20.01.2023г. на директора на 39^{-то} Средно училище „П. Д.“.

ОСЪЖДА 39^{-то} Средно училище „П. Д.“, представлявано от директора, с адрес: [населено място],[жк], [улица], да заплати на И. И. И. с ЕГН [ЕГН], сумата от 10 (десет) лева – разноски по адм.дело №1388/2023г.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд на РБългария, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ

Боряна Петкова